

ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ

ΓΙΑΤΡΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

ΔΗΜΗΤΡΑ Κ. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ
Φιλολόγος

Νέοι της Σιδώνας 1970

ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ (1925 – 2005)

Ποιητής - Γιατρός

Κανονικά δεν πρέπει να' χουμε παράπονο
Καλή κι εγκάρδια η συντροφιά σας, όλο νιάτα,
Κορίτσια δροσερά – αρτιμελή αγόρια
Γεμάτα πάθος και έρωτα για τη ζωή και για τη δράση.
Καλά, με νόημα και ζουμί και τα τραγούδια σας
Τόσο, μα τόσο ανθρώπινα, συγκινημένα,
Για τα παιδάκια που πεθαίνουν σ' άλλην ήπειρο
Για ήρωες που σκοτώθηκαν σ' άλλα χρόνια,
Για επαναστάτες Μαύρους, Πράσινους, Κιτρινωπούς,
Για τον καημό του εν γένει πάσχοντος Ανθρώπου.
Ιδιαίτερως σας τιμά τούτη η συμμετοχή
Στην προβληματική και στους αγώνες του καιρού μας
Δίνετε ένα άμεσο παρών και δραστικό – κατόπιν τούτου
Νομίζω δικαιούσθε με το παραπάνω
Δuo δυο, τρεις τρεις, να παίξετε, να ερωτευθείτε,
Και να ξεσκάσετε, αδελφέ, μετά από τόση κούραση.

(Μας γέρασαν προύρω, Γιώργο, το κατάλαβες;)

Ο τίτλος του ποιήματος είναι εμπνευσμένος από το ποίημα του Κωνσταντίνου Καβάφη «Νέοι της Σιδώνας, 400 μ.Χ.», αποκαλύπτοντας την επίδραση που άσκησε ο μεγάλος Αλεξανδρινός ποιητής στο Μανόλη Αναγνωστάκη.

Το ποίημα «Νέοι της Σιδώνας 1970» ανήκει στη συλλογή «Ο Στόχος», η οποία έχει έντονα πολιτικό χαρακτήρα, καθώς γράφτηκε στην περίοδο της δικτατορίας, όπως δείχνει και η χρονολογία στον τίτλο του ποιήματος.

Στο κείμενο, ο ποιητής σχολιάζει με λεπτό ειρωνικό τρόπο και εκφράζει την πικρία του για τη στάση μιας παρέας νέων εκείνης της εποχής: οι νέοι του ποιήματος δε συμμετέχουν ενεργά στα πολιτικά γεγονότα του καιρού και του τόπου τους. Όλη τους η δράση περιορίζεται στη σύνθεση τραγουδιών που αναφέρονται σε άλλες ηπείρους, άλλες εποχές, άλλες φυλές και σε πανανθρώπινα προβλήματα («Για τον καημό του εν γένει πάσχοντος Ανθρώπου»). Απευθυνόμενος ειρωνικά σ' αυτούς, ο ποιητής τους προτρέπει να διασκεδάσουν μετά την «κουραστική» δραστηριότητά τους (στίχοι 14-16).

Στον τελευταίο στίχο, ο ποιητής απευθύνεται σ' ένα φίλο του, υπαινικσόμενος την αντίθεση ανάμεσα στη δική του γενιά, που είχε ενεργό συμμετοχή στα ιστορικά γεγονότα του καιρού της (αντίσταση στην Κατοχή, πολιτική δράση στον Εμφύλιο, ένταξη σε κίνημα) και στη γενιά των νέων του ποιήματος. Μ' αυτό τον τρόπο, ο Αναγνωστάκης στηλιτεύει την έκπτωση ιδανικών εκείνης της εποχής.

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Ο Μανόλης Αναγνωστάκης γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1925 και πέθανε στην Αθήνα το 2005. Σπούδασε ιατρική στη Θεσσαλονίκη και αργότερα απέκτησε την ειδικότητα του ακτινολόγου στη Βιέννη. Εργάστηκε ως ακτινολόγος στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα, όπου εγκαταστάθηκε το 1978. Παράλληλα, ασχολήθηκε με τη συγγραφή ποιημάτων, δοκιμίων και κριτικών μελετών, καθώς και με την έκδοση περιοδικών. Το 1948 και το 1949 καταδικάστηκε σε θάνατο από έκτακτο στρατοδικείο.

Βγήκε από τη φυλακή με τη γενική αμνηστία το έτος 1951. Οι κυριότερες ποιητικές συλλογές του είναι: *Εποχές* (1945), *Εποχές 2* (1948), *Εποχές 3* (1951), *Η Συνέχεια* (1954), *Η Συνέχεια 2* (1956), *Η Συνέχεια 3* (1962), *Ο Στόχος* (1970). Πεζά κείμενα του έχουν εκδοθεί με τους τίτλους: *Υπέρ και κατά* (1965), *Αντιδογματικά* (1978), *Το περιθώριο '68-'69* (1979), *Τα συμπληρωματικά* (1985) κ.ά. Τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης (1986) και το Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας (2002). Αναγορεύθηκε επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης το 1997. Ποιήματά του έχουν μελοποιηθεί από τους συνθέτες Μίκη Θεοδωράκη, Θάνο Μικρούτσικο και Μιχάλη Γρηγορίου. Ο Μανόλης Αναγνωστάκης είναι από τους πιο αντιπροσωπευτικούς ποιητές της μεταπολεμικής γενιάς. Γράφει κοινωνική ποίηση, θωρακισμένος με τις δραματικές εμπειρίες της Κατοχής και της Αντίστασης, του Εμφυλίου και του κλίματος του Ψυχρού Πολέμου. Βασικό στοιχείο της ποίησής του είναι το πρόβλημα της ηθικής στάσης του πολίτη απέναντι στα δημόσια πράγματα, μέσα σ' αυτήν την ταραγμένη εποχή. Τα προσωπικά βιώματα αποκτούν συλλογική σημασία και διάχυτο είναι ένα αίσθημα απαισιοδοξίας. Ο ποιητικός του λόγος είναι πεζολογικός, λιτός και λακωνικός. Ο Λίνος Πολίτης χαρακτηριστικά αναφέρει: «Τα ποιήματά του κρατούν ένα τόνο χαμηλόφωνο και εξομολογητικό, ξεκινώντας από το ατομικό περιστατικό, αλλά εκφράζουν μαζί και τη διάψευση των ελπίδων της γενιάς του».

Το «σπυρί» έσπασε

Επιτέλους καιρός ήταν! Η θεοποίηση του χρήματος οδήγησε τον άνθρωπο σε αυτό το χάλι. Να φυτεύει δηλητήρια για να σκοτώσει τα παιδιά του, να πάρει πολυτελή αυτοκίνητα και σπίτια - παλάτια να τα κάνει τι; Αυτή είναι η ματαιοδοξία του ανθρώπου - λύκου. Αυτό τον κόσμο μας κληροδότησαν οι πρόγονοί μας, που αγωνίστηκαν για ιδανικά και μεις τα γκρεμίζουμε;

Το σπυρί έσπασε, αλλά το πύο παραμένει και θα περάσει καιρός για να κλείσει η πληγή, γιατί δεν είναι μόνο ένα σπυρί, η Ελλάδα έχει πάθει ανεμοβλογιά βαριάς μορφής. Ξεκινά από την Ομόνοια στο κέντρο της Αθήνας, εδώ είναι τα προζομάγαζα, στο δρόμο, εδώ μαθαίνεις πόσο πουλιέται το δηλητήριο, το συναντάς μπροστά σου. Βλέπεις τους εμπόρους - δολοφόνους, βλέπεις τα ερείπια τους ναρκομανείς και όλα μέλι γάλα. Περνάει και το εκατό ή κανέναν Ζητάς τους ενοχλεί για λίγο,

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ
Εκπαιδευτικός - Συγγραφέας

αλλά αφού φύγουν οι προστάτες του νόμου, συνεχίζουν οι εγκληματίες τη δουλειά τους. Από εδώ πρέπει να ξεκινήσουν τα ΕΚΑΜ να ξεβρομίσουν την περιοχή Σοφοκλέους, Μενάνδρου, Γερανίου, Σωκράτους κ.ά. Στα διαμερίσματα στις γύρω πολυκατοικίες στοιβάζονται αλλοδαποί που τα έχουν μετατρέψει σε κουρεία, μαγαζιά κλεμμένων κινητών και μη, καθώς και άλλων δραστηριοτήτων που καλύπτουν τη διακίνηση ναρκωτικών, γυναικών και άλλων έκνομων πράξεων. Από εδώ πρέπει να ξεκινήσει η εκκαθάριση και να πάει σε όλα τα μέρη της χώρας για να σταματήσει αυτή η απαράδεκτη κατάσταση που αμαυρώνει την εικόνα της χώρας μας και

σκοτώνει τα παιδιά μας.

Είναι καιρός να λειτουργήσει το κράτος, να φτάσει το μαχαίρι στο κόκαλο και να τιμωρηθούν αυτοί που παραβιάζουν τους νόμους, όσο ψηλά και αν είναι, χωρίς η πολιτεία να σκεφτεί το λεγόμενο πολιτικό κόστος.

Όσοι έντιμοι γνωρίζουν πρόσωπα και πράγματα θα πρέπει να τα καταγγείλουν, γιατί θα σώσουν ζωές από την κατάρα αυτή, που αχρηστεύει τον άνθρωπο και τον κάνει υποχείριο των εγκληματιών. Παλικάρι - λεβέντης στην Κρήτη σημαίνει τον έντιμο πατριώτη, τον αγωνιστή για ένα καλύτερο κόσμο που δημιουργεί πολιτισμό και τιμά τους προγόνους του. Η Κρήτη έχει ιστορικά αποδείξει πως έχει τέτοια παλικάρια ανά τους αιώνες και αυτά θα ξεβρομίσουν τον κόπρο του Αυγεία.

Μένουμε με την ελπίδα πως έφτασε η ώρα να γίνει αυτό. ■